

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnštvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Nemci o „Zvezi z Nemci“.

Sicer nimamo navade baviti se z notranji-mi zadevami ljubljansk. Nemcev, a poročilo, ki ga je podal predsednik nemškega društva na občnem zboru, sega tudi v naše politično de-lovanje, in od strani razsvetljuje nekatera vprašanja, o katerih je treba imeti popolno jasnost.

Tu je najprej poglavje: »Zveza z Nemci.« Kakor znano, so liberalci tajili, da imajo z Nemci pisano pogodbo, zdaj pa čujemo dru-gega komposciscenta, Nemca, ki določno po-trjuje, da so se liberalci s pisano pogodbo zavezali z Nemci proti »Slovenski Ljudski Stranki«.

Predsednik nemškega društva je namreč izvajal sledeče:

»Nemški deželni poslanci so imeli s slov.-liberalnimi deželnimi poslanci pisмено po-godbo, pod katero je bilo podpisano ravno Hribarjevo ime. Zato je pa vsaj jako malo opravičeno, če zdaj slovenski liberalci vsa-koga, ki bi v političnih stvareh hotel stopiti v kako dotik z Nemci, razkriče kot navad-nega izdajavca, ker njihovi lastni voditelji skozi leta niso bili le v dotiki z Nemci, am-pak po pogodbi zvezani z Nemci. Iz te zveze je slovenska liberalna stranka imela največje dobičke, ker se je imela za svojo gospodu-jočo oblast v deželi in izven nje zahvaliti v prvi vrsti podpori Nemcev.«

To so pač jasne besede. Nič novega ni v njih, ker to smo mi že večkrat pisali, a mi pribijemo to izjavo, ker je prišla od avten-tične strani. Ali se bo Hribar drznil, tajiti, da morda ni res, kar objavlja tukaj nemško strankarsko vodstvo?

Mogoče je vse, kajti nemško poročilo nadalje o liberalni značajnosti poroča kaj za-nimive stvari: »Ono krilo liberalne stranke, kateremu kaže Hribar, je ob času, ko je pogodba bila v polni veljavi, proti njej delal in jo je prelozil.« Torej najprej podpisal, po-tem izkoristil, in nazadnje besedo in podpis snedel! Glede na to pravi nemško vodstvo dalje: »V političnem življenju je ravno tako, kakor v trgovskem prometu; s kontrahentom, ki pogodbo prelomi, neče nihče več imeti opravka, in to tem manj, ker če ti kon-trahent prelomi zasebno-pravno pogodbo, ga lahko sodniško prisiliš, da izpolni svoje dolž-nosti, v političnem življenju pa se moramo ozirati samo na osebno lojalnost in dostoj-nost.«

»Pomanjkanje osebne lojalnosti in dostoj-nosti« je torej Nemce prisililo, da so morali izpremeniti taktiko proti liberalcem, katerim so pripomogli do vse njihove veljave in moči.

Ne narodnost, ne politična nasprotja ju niso razločila, ampak ene stvari je manjkalo libe-ralcem, katero mora imeti vsak judovski kiamar, če hoče, da sploh kdo ž njim občuje, namreč — osebne lojalnosti in dostojnosti.«

To je hudo očitjanje, in mi smo radovedni, kaj bodo na to odgovorili gospodje, kate-rih politične osebnosti so tako karakterizi-rane.

Nemško poročilo se bavi potem tudi z vprašanjem nemške gimnazije v Ljubljani. Ker so razni politični otroci o tem resnem vprašanju govorili z vso mogočo naivnostjo, in se osmehili z nezrelimi sklepi, poglejmo, kaj pravijo Nemci med seboj! Nemci tudi v tem slučaju čisto hladno računajo, in z računom niso prav zadovoljni. Poročilo pravi, da so razmere na nemški prvi gimnaziji v Ljubljani postale za Nemce neznosne, in da so Nemci hoteli doseči ugodno izpremembo. V ta namen so zahtevali, da se vrne prvi nemški drž-avni gimnaziji svoj značaj s tem, da se ime-nuje nemški ravnatelj z nemškimi učitelji in da se hkrati od nje odločijo slovenske para-lele in priklonijo drugi državni gimnaziji. To je torej isto, kar je bil »Narod« pisal, da se bo zgodilo. Pa se ni zgodilo, kajti nemško poročilo nadaljuje:

»To bi bili mi dosegli v Ljubljani, ki ne morejo zadržati v pravni državi izpolnitve opraviče-nih zahtev, če ne bi bila posegla vmes Slo-venska Ljudska Stranka pri ministrskem predsedniku in pri učnem ministru, in če ne bi bila S. L. S. učnega ministra, kateremu so Nemci v Ljubljani in na Kranjskem za nje-govo dejansko pomoč v tem vprašanju dolžni največje zahvale, prisilila h koncesijam, ki obstoje v tem, da moramo mi zapustiti stari zavod in dobimo nov zavod, Slovencem se pa za kranjsko gimnazijo zagotovi razširje-nje slovenskega pouka s tem, da se ga uvede za klasične stroke v višjih razredih, in usta-novitev slovenske trgovske šole, pri čemer smo si mi izgovorili primerno podporo ob-stoječi nemški zasebni trgovski šoli. Mi živi-mo v političnem času, v katerem se vlada vedno, če se gre za izpolnitev nemških želja, umakne do neke srednje črte, in tako nam je ostalo odprto samo vprašanje: Ali naj vzamemo to pod danimi pogoji, ali naj pripu-stimo še stare razmere, in na to vprašanje smo mislili, da je najbolje odgovoriti s tem, da sprejmemo novo gimnazijo.«

Iz tega je jasno, da je v Ljubljani temu, da je učni minister z vso silo podpiral nemško za-htevo, odločni nastop Slovenske Ljudske Stranke preprečil izpolnitev nemških zahtev, ki jo je »Narod« že kot gotovo napovedoval. S. L. S. je nemške zahteve zmanjšala na najnižjo mogočo mero. Seveda uničiti jih ne more — kajti Nemci so tu in se ne dajo spra-

viti s sveta, zlasti še, ker imajo starodavne in mogočne zaslonbe. Da pa je bil uspeh S. L. S. velik in v danih razmerah nad vse časten, to je jasno tudi iz nemškega poročila. Zdaj smo pa radovedni, kako se bo iz-vijal Hribar zaradi zveze z Nemci!

ČEHI PROTI FINANČNEMU MINISTRU KORYTOWSKEMU.

Korytowski mora pasti! je postalo hipoma geslo v mladočeskkih krogih. Finančni minister se jim je zameril. Najbolj se je zameril s tem, kar je sam smatral kot svojo največjo za-slugo, da je namreč mnogo milijonov prištedil. Finančni minister, ki denar štedi in se še celo s tem baha, tak seveda mora pasti. »Narodni listy« mu očita, da nima prav nič modernega duha. Posebno se je Čehom za-meril, ker je on sprožil misel osrednje državne zadržne blagajne. Čehi imajo namreč svojo osrednjo banko čeških hranilnic, ki bi rada bila vseslovska, če ne splošna državna banka in se zato odločno upira centralni bla-gajni, ki bi se osnovala na Dunaju. Čehi pravi-jo, da hoče Korytowski tako državno osred-njo blagajno zato, da bi dobil denar za pod-poro gališkega združništva, ki še sedaj ne more iz povojev. Ker so se Čehi uprli njegovi nameri, je postal baie nasprotnik vsega, kar je češko. En vzrok tega nasprotstva mlado-čehov bo tudi v tem, ker Korytowski ne mara slediti migljajem liberalnih politikov. Slad-korni davek, proti katerega znižanju je se-veda s svojega finančnega stališča, daje nje-govim nasprotnikom povoda za napade.

FRANC KOŠUT — ZAROTNIK?

Budimpeštanski list »A Hir« prinaša po-vodom znanega govora poslanca Lengyela v državnem zboru celo vrsto podatkov, iz katerih se razvidi, da Košut ni samo prigo-varjal, ampak da je celo sklenil s Srbijo skriv-no zvezo za oboroženi odpor proti Avstriji, ter da so ti zvezi obljubili svojo pomoč Bol-garska in Črna gora. Košut, pravi isti list, je imel jantiti za simpatije Italije in Kovacs je imel v isto svrhu agitirati med poljsko mla-dino. Košut seveda vse to najodločneje za-nika.

ZOPET BURNA SEJA OGRSKEGA DRŽ. ZBORA.

V soboto je ogrska državna zbornica zo-pet imela burno sejo. Predsednik je hrvaške-mu poslancu Pribečeviću odvzel besedo. — Hrvat Popović je zaklical predsedniku nekol-ko nerazumljivih besedi. (Velik hrup.) Zbornica je na predlog predsednika sklenila izročiti Po-poviča radi njegovega, za predsednika žalji-vega postopanja imunitetnemu odseku. Hrvaški poslanec Zagorac je govoril v hr-

vatskem jeziku, radi česar ga je predsednik ponovno opomnil, naj se drži strogo predmeta. Konečno mu je predsednik odtegnil besedo. Ta ukrep je izzval velikanski hrup pri hrva-tskih delegatih, ki so razburjeni vstali s svojih sedežev ter v hrupu vpili v dvorano neraz-umljive besede. Predsednik je vsled hrupa suspendiral sejo. Med pavzo so se hrvaški in madjarski poslanci prepirali. Hrvati so se v svoji razburjenosti obrnili na hrvaškega mini-stra Josipoviča ter mu zaklicali, naj zastopa njihove pravice. Ko je bila seja zopet otvor-jena, je dobil besedo delegat Novosel, ki je govoril hrvaški proti predlogi. Ob 3. uri ga je opozoril predsednik, naj svoj govor okraj-ša, ker je že pretekel čas, določen za raz-pravo. Novosel je prošil zbornico za dovolje-nje, da se sme oddaljiti od predmeta. (Vese-lest.) Zbornica mu tega ni dovolila. Ker je go-vornik nadaljeval, mu je predsednik odtegnil besedo. (Velika veselost in pohvala na levi.) Poslanec Zagorac je v hrvaškem jeziku pro-testiral proti postopanju, nakar mu je pred-sednik odvzel besedo.

Ogrski državni zbor zboruje v nedeljo.

Veliko ogorčenost je vzbudilo, ker je sklenila ogrska vlada, da zboruje zbornica z ozirom na hrvaško obstrukcijo tudi ob nede-ljah, kar se še ni zgodilo od leta 1867. sem. Minister grof Zichy pride na Dunaj, da poro-ča cesarju o sklepih ogrskega ministrskega sveta glede na hrvaške zadeve.

Budimpešta, 9. dec. V včerajšnji seji ogrskega državnega zbora je levica živahno klicala: »Živio kralj!« Hrvati so klicali: »Živio poslovnik!« Govorilo je devet govornikov, sedmim je vzel predsednik besedo. Imunitetni odsek je sklenil, da mora prositi Supilo zaradi svojega nastopa proti predsedniku za odpu-ščenje. Glede na Popoviča predlaga odsek zbornici, da se izključi za 15 dni iz zbornice.

POOSTRITEV NASPROTSTEV MED JA-PONSKO IN ZJEDINJENIMI DRŽAVAMI.

Iz Londona poročajo, da so pozvali ja-ponskega poslanika Aokija v Tokio, da po-roča o razmerah med Japonsko in Ameriko. Razmere so jako napete. Odpoklicali so Ja-ponci Aokija na dom, ko je prišel ameriški vojni minister Taft demonstrativno v rusko durno, kjer so ga osobito pozdravljale stran-ke, ki žele, da povrnejo Rusi Japoncem svoje poraze. Američani so obljubili Kitajcem, da jim povrnejo onih 42 milijonov, ki jih je mo-rala Kitajska plačati Američanom leta 1902 ob boksarski vstaji. Američani podkupujejo kitajske državnike in jih hujskajo na Japonce, kar ima že posledice. Ameriški državni taj-nik Roots je sklenil z Mehiko tajno pogod-

LISTEK.

Nova slovenska drama.

»V somraku.«

Spisal Adolf Robida.

Če se oziramo na slovensko dramatično polje, vidimo pač tuintam kak plod, a malo takega, kar bi bilo naši dramatik z ozirom na trajno literarno vrednost v poseben hasek. Ne trdimo ravno, da dela, ki so nam jih dali Gangl, Detela — morda tudi Vošnjak itd., nimajo vrednosti, — no, pot jim je odprta Bog zna kam. Tem bolj nas veseli, da mora-mo danes čestitati na resničnem vspehu naj-novejšemu dramskemu pisatelju.

V soboto, dne 7. t. m. vprizorila se je na slovenskem odru živirna rodbinska drama v treh dejanjih, ki jo je spisal gospod Adolf Robida. Zove se drama »V Somraku«. — Seveda ni merodajna neke vrste abstinenca, morda celo animoznost ljubega občinstva lju-bljanskega, če se hoče delo ocenjevati po vrednosti dela samega.

Toda k stvari!

Pisatelj je vzel snov in podlago stvaritvi svojega uma realistično življenje ožjega rod-binskega kroga brez sodelovanja raznih ne-bodijih treba oseb, kakor to vidimo pri mno-gih dramskih delih, kjer si delajo napotje ose-be, ne da bi se vedelo, čemu so sploh na svetu.

Rodbinska drama Robidova »V Somra-ku« ima sledeči suiet:

Bogat veletržec Ivan Koruza vzel je v zakon najlepše dekle v celem mestu; vzel jo je iz strastne ljubezni, a ona se je možila po materinem prigovarjanju le zato, da bi se ji dobro godilo in bi lahko z ozirom na bo-gastvo soprogovo sijajno nastopala. Uvidev-ši pa, da vkljub sijaju ni in ne more biti srečna, jame mučiti svojega moža, kateremu postane pravi demon in pravcato pekló. — Mici — tako je ime soprogi — ima pri sebi svojo mater in sestro Vando, katero ljubi dr. Josip Oster in s katero bi se moral kmalu poročiti. Soproga Koruze nele da ne ljubi svojega mož-a, — prelomila mu je zakonsko zvestobo. Ima dete, katero je dobila v četrtem letu za-kona. Otrok ni soprogov, ampak nekdanjega Micinega ljubimca Kebeta, sošolca dr. Ostra. Kebe je vsled nesrečne ljubezni duševno in telesno uničen; bil je le hipen moment, ko se je sešel s svojo bivšo ljubljeno Mici, da se je zgodil greh. A takoj na to ga je ona zo-pet odslovila in mu to sporočila v pismu. Obup je gnal Kebeta v smrt, da se je zastrupil. Ko je ravno umiral, prišel je k njemu dr. Oster, kateremu je samo morilec popred po-slal ono pismo in posebej pojasnil vse raz-mere z Mici. S tem je dobil dr. Oster vse dokaze proti svoji bodoči svakinji in to ga je naredilo itak že resnicoljubnega fanatika — tem fanatičnejšega cinika. Motiv mu je dala telesna smrt prijateljeva, da mu je stopila z isto grozo pred oči duševna smrt. Drugi mo-tiv značaja dr. Ostra je pretirano resnicoljub-je. Vse to vpliva na njegovo razmerje na-sproti Mici, kateri vedno očita njeno ravnanje. Ona pa v svesti si svoje lepote in vpli-

va na svojega moža, hoče ravnati z dr. Ost-rom tako, kakor z drugimi ter ga zbada z iro-nijo, kar Ostrov fanatizem le neti in krepi.

To ga dovede do konflikta med ljubez-nijo do Vande in resnico. Vanda hoče od nje-ga, naj nastopa drugače proti sestri. V duš-evni borbi — med ljubeznijo in resnico — prevlada ljubezen in obljubi Vandi to storiti. V pogovoru z Mici obvlada samega sebe nav-zlic temu, da ga ona z vso mogočno ironijo zbada do skrajnosti. Izroči jej tudi pismo umrlega Kebeta, v katerem dr. Ostru nazna-nja, da je otrok sad grešnega razmerja nje-govega z Mici. Pogovoru pa je prisluškoval Micin soprog Koruza, kar je bil seveda neiz-goben, dasitudi brutalen njegov nastop po odhodu dr. Ostra. Izvil je Mici pismo iz rok in hotel »napraviti nagel konec — streljal na-njo, a je ne zadel.

Ločitev je neizogibna. Koruza odpravi ženo s primerno svoto denarja in ona se na-poti v svet. Obnem izpodi Koruza iz hiše tudi njeno mater, ki je vedela za hčerin greh.

Koruza, duševno vničen, gre v smrt in se zastrupi. Vanda dolži dr. Ostra, da je kriv vse njihove nesreče in ga odpodí od sebe potem ko mu brezobzirno pove, da je vsa ljubezen proč. Šele iz pisma, katero je pisal Koruza pred smrtjo, izve Vanda, da je dr. Oster nedolžen; — takrat zahrepeni ona po ljubezni v bridkem kesanju, a prepozno! — Dr. Oster pa tudi šele sedaj izve iz materinih ust, da je ona vedela za Micin greh. Ob kon-cu — po smrti Koruze — nam je lahko umli-va usoda njegove soproge Mici, ki odhaja v svet z namenom, ki ga pisatelj ni navedel,

pač pa si ga lahko mislimo. Usoda vseh osta-lih pa nam ostane zagrnjena. Pisatelj repu-šča vsakega fantaziji svobodno pot.

Zato nam ne odkriva, kaj se zgodi nadalje z ostalimi osebami.

Karakterizacija oseb je ostra, kar se kaže zlasti v protislovjih, v psihični dispoziciji, ki vtemeljuje prehod iz enega duševnega boja v drugega. Zato je prav lahko umljivo, da de-janje vara gledalčovo iluzijo, ki ne more hi-poma umeti n. pr. preobrata v značaju Vande. V enem hipu polna ljubezni — peha s kru-tostjo od sebe ljubimca — že v drugem hipu, dokler ji ne obljubi, da se hoče pomiriti s sestro. Simpatičen značaj nam je vsekakor Koruza in tudi v vsakem oziru vtemeljen. Celó v besni jezi, ko nameri na svojo nezvesto ženo morilno cev samokresovo, jo še vedno ljubi, kar sam prizna v zadnjem de-janju. Dosleden pa ostane sam sebi; izklju-čeno je, da bi odpustil svoji ženi, sramote pa prenašati noče in ne more, zato gre raje v smrt. Za otroka, ki ni njegov, pravi da je že preskrbljeno. Vprašanje pa je vendarle: ali je treba, da gre Koruza v smrt? Na to bi rav-no tako lahko odgovoril z da kakor z ne!

Pisatelj je hotel brezdvoma s to pointo napraviti itak dovolj tragičen konec drame še tragičnejši.

Mat, vdova Marija Rožnikova je pač značaj, kakoršni se res nahajajo v mnogih polmeščanskih krogih. Ampak njen nastop v zadnjem dejanju proti Vandi, ko ji očita, da je ona — Vanda — vzrok vsej nesreči, — ne, ta nastop ko ji dejanski seže v lase, ta pa nam

bo, da prevzamejo Zedinjene države obrambo zahodnih melihanskih obrežij. Japoncem ni tudi všeč, ker pošlje Amerika v Tihi ocean svoje bojne brodovje.

OGROMNO IZSELJEVANJE IZ AMERIKE.

Izseljevanje iz Amerike vedno bolj narasča. Evropski delavci se vračajo v desetisočih v staro domovino; vsi parniki so prenapolnjeni in na stotine jih mora v New York čakati na drugo priliko potovanja. Vsak teden iz zapadnih krajev odpotuje nad 25.000 evropskih delavcev, o katerih se računa, da vsak teden odnese 5 milijonov dolarjev. Vsako uro prihajajo v New York posebni vlaki polni inozemcev, prenočišča so polna. Velike parobrodne družbe so povišale cene za vožnjo iz Amerike v Evropo za 10 dolarjev in več, a to prav nič ne upliva na izseljevanje.

Vsi ti ljudje so se napotili v domovino, ker so na zapadu zaprli mnogo tovarn radi finančne krize in ker je United States Steel Corporation sklenila odsloviti vse italijanske in slovenske delavce, katere bodo nadomestila z angleškimi delavci. Mnogo delavcev prihaja tudi iz premogovih okrajev, kjer se bode delo tudi znižalo, ker se sedaj ne potrebuje toliko premoga, kakor v časih, ko se v vseh tovarnah noč in dan dela.

Največ vračajočih se inozemcev je videti v Hobokenu, kamor prihajajo vlaki iz zapada vsako uro. Vsa prenočišča so prenapolnjena in na stotine ljudi prenočuje v parkih.

Do 28. novembra je zapustilo Ameriko 447.000 oseb. Izseljalni uradi sodijo, da zapusti Ameriko še 500.000 oseb.

Na novejši.

Prekršenje azilne pravice v Galiciji.

L v o v, 9. decembra. Včeraj, se je vršil tu shod vseh političnih strank, na katerem se je zavzelo stališče, ker so delegirali dunajsko deželno sodišče v zadevi Dobrocickove, ki je obdolžena sokrivde pri umoru varšavskega generalnega gubernatorja in pa, ker se ne prestando krši azilna pravica v Galiciji. Na shodu so tudi burno protestirali zaradi pruske razlastitve postave. Govornika, urednika »Kurjer Lwowskega«, Zagorskega, je prekinil vladni zastopnik, nakar so zborovalci vstali in burno demonstirali proti vladnemu zastopniku. Obč. svetnik dr. Dwernicki in socialistični voditelj Hankiewicz sta ostro kritikovala postopanje galizijskih oblasti nasproti ruskim beguncem, ki jih v mnogih slučajih naravnost izročajo ruskim orožnikom. Shod je sprejel resolucijo, ki izjavlja, da pomenja ta nezaupnica galizijski deželni justici, ker se razprava Dobrocicka ni nakazala kakemu galizijskemu sodišču. Shod je izjavil zaupnico poljskim poslancem glede na njihov dosedanji nastop v tej zadevi in jih pozval, naj še nadalje zastopajo avtonomijo galizijskih sodišč. Nadalje zahteva shod, da naj političnih zločincev ne izročajo Rusiji. Poslanci naj pazijo, da politične in administrativne oblasti ne kršijo azilne pravice.

Razpustitev češkega deželnega zbora. — Češko-nemška sprava.

Praga, 9. decembra. Vlada namerava koncem tega meseca razpustiti češki deželni zbor. Nove volitve se razpišejo koncem februarja. Dr. Herold je izjavil na shodu volivcev v soboto: Glavna dolžnost novega deželnega zbora bo, da se posvetuje z Nemci o spravi med Čehi in Nemci. Herold izdeluje že več časa načrt o spravi.

Proti draginji.

Opava, 9. decembra. V Moravski Ostravi je demonstriralo na shodu 10.000

oseb proti draginji. Tudi moravsko ostravski občinski svet je nastopil proti draginji.

Proti deželno sodnemu svetniku Wokaleku.

Marijini v a r i, 9. decembra. Z ozirom na neko interpelacijo v državnem zboru so uvedli lani proti deželno sodnemu svetniku, načelniku okrajnega sodišča Wokaleku v Kraljevcu disciplinarno postopanje. Očitale se je Wokaleku, da je podkupljiv in da je indirektno skriv umora občinskega načelnika Bauerja. Glede na podkupljivost je bil Wokalek oproščen, višje sodišče v Hebu je pa Wokaleka kazensko premestilo, a najvišje sodišče je razveljavilo odlok. Prebivalstvo je izato razburjeno. Listi očitajo na novo, da je odvetnik dr. Gruss pod prisego trdil, da ga je podkupil Löwy in da mu je dal dr. Gruss sam 100 goldinarjev. Notar Fürst je pa kot priča trdil, da je čul o Wokalekovi podkupljivosti in o zakonolomstvih. Kraljevski občinski svet je protestiral na justično ministrstvo, da se Wokalek zopet nastavi.

Prepovedani ruski gubernator.

Peterburg, 9. decembra. Uradno se potrjuje, da so prepovedali ob nemirih v Urmiju gubernatorja.

Balkan.

Carigrad, 9. decembra. Grki so izdali izkaz, po katerem se je pripetilo od Bolgarov v solunskem pašaliku od l. 1897. nadalje 557; v monastirskem pa od l. 1900 621 umorov, poizkušanih umorov, odpeljavi in požarov nad Grki.

Passivni odpor poštnih uslužbencev.

Praga, 9. decembra. Praški poštni uslužbenci groze s pasivnim odporom, ker je finančni minister Korytowski izjavil, da ne more ugoditi zahtevam poštnih uslužbencev.

Smrtna obsodba v Tarnopolu.

Tarnopol, 9. decembra. Na smrt je obsojen 24-letni kočijaž Ilko Kulma, ki je ustrelil 7-letno hčerko svojega gospodarja Dimitra Ksiažeka.

Bojkot proti Nemcem na Ruskem Poljskem.

Berolin, 9. decembra. V Varšavi so sklepali v soboto zastopniki trgovskih društev in industrijskih zvez o bojkotu proti uvozu blaga iz Nemčije. Sklenili so, da bojkotirajo blago, ki se uvaža iz Nemčije in da prično agitirati za bojkot na Ruskem Poljskem. Za bojkot so ustanovili tudi industrijsko ligo. Varšavsko časopisje objavlja tvrdke, ki so odpovedale naročila pri nemških tvrdkah. Kmečka zveza je sklenila, da ne naroča kmečkega orodja v Nemčiji, marveč v Avstriji.

Carica obolela.

Peterburg, 9. decembra. Carica je obolela na influenco.

Predsednik Roosevelt zopet kandidira.

Berolin, 9. »Lokalanzeigerju« poročajo iz New Yorka, da nastopi pri prihodnjih volitvah za predsedniško mesto v Zedinjenih državah kot kandidat zopet Roosevelt.

Švedski kralj Oskar umrl.

Stockholm, 9. dec. Švedski kralj Oskar je umrl včeraj ob 10. uro dopoldne. Kralj je od četrtega preteklega tedna večkrat omedlel, a to so zakrivali. Dne 1. t. m. se je pa zgrudil kralj med neko avdijenco na tla, na kar so odpovedali avdijence. Kralju so svetovali zdravniki že dolgo časa popoln počitek, a kralj jih ni ubogal in je šele pretekli četrtek izročil posle prestolonasledniku. Švedi zelo žalujejo za svojim dobrim kraljem. Preložili so z ozirom na kraljevo smrt Nobelovo slavnost.

obenem duši navadno človeka in pride vse, kakor bolj do veljave, če se razdraženost ne ekstemporira.

Ga. Borštnikova je bila med vsemi najboljša, to je brez dvoma. To vspricho njene rutine tudi ne more biti drugače. Njen nastop je bil tako nepriljubljen naraven, da boljši biti ne more. Je pa tudi pisatelj koncentriral v tem značaju toliko doslednih svojstev, da interpretinja vloge niti za hip ne more priti v zadrego.

Ga. Kreisova je vstvarjena bolj za naivne vloge, kar pa seveda Vanda ni. Saj ravno njen značaj vsebuje največ tragike, zato pa je vloga težka. Rešila jo je po svoje povojno, če pa je konec po intenciji pisatelja, — je vprašanje. Ga. Kreisova je končala vlogo s tem, da je nastopila kot zblaznela. V tem pa se še ne konča ona neizrekljiva bol, ki jo provzroča resnica neizpolnjenih upov nesrečne ljubezni. Da vidimo pri repriži!

O g. Nučiču moramo le reči, da je navada železna srajca, Trudi se in trudi, rad bi, pa ne more. Res je pač, da je vloga dr. Ostra pisana za igralca — umetnika, ki bi mnogo ustvaril iz nje. Dvoje nasprotujočih si smeri v eni vlogi, to je za dobrega igralca veliko, za druge pa preveč.

Režija je bila dobra. Parkrat smo čuli suflerko nekoliko preveč. Za okusne dekoracije ima zasluge tvrdka Naglas, ki je dala brezplačno na razpolago vse potrebne predmete, tako da se je drama tudi v tem oziru dostojno vprizorila.

V obče smo bili z vspehom prav zadovoljni in moramo le čestitati gospodu pisatelju, čegar prvo dramatično delo se, kakor čujemo, vprizori tudi v Zagrebu. — G. Robida je bil vkljub nekim intrigam živahno aklamiran in dvakrat pozvan na oder. V garderobi pa se mu je podaril krasen lovorov venec, ki ga v svoji skromnosti ni hotel sprejeti na odru.

Igra se v kratkem ponovi.

Boj med orožniki in italijanskimi delavci.

Paris, 9. dec. V Montiersu so hoteli v soboto prijeti orožniki nekega Italijana, ki se je obnašal nasilno in ki je bil oborožen z ostrim bodalom. Italijani so priskočili svojemu tovarišu na pomoč. Ko so pritisnili ojačeni orožniki nanje, so pobegnili Italijani v neko gostilno, kjer so se utrdili in ustrelili nad štiridesetkrat na orožnike. Nevarno je ranjen neki orožnik. Šele ko so došli novi orožniki, so vdrl v gostilno in prišli 77 z bodali in revolverji oboroženih italijanskih delavcev.

Prusija.

Berolin, 9. dec. Državno ministrstvo je odklonilo predloge konservativcev, ki so hoteli, da se napravi iz razlastitvega zakonskega načrta izjemna postava proti Poljakom.

Kolin, 9. dec. V tukajšnji nadškofijski palači se prične 10. t. m. posvetovanje pruskih škofov. Razpravljati nameravajo o zvišanju dohodkov katoliškim župnikom in o sporih med vseučilišči in katoliškimi škofi.

Dnevne novice.

+ Shod v Preski. — Za starostno zavarovanje! Včeraj je bil v Preski ljudski shod, na katerem se je sklenilo, poslati na državno zbornico prošnjo, da naj čim preje vrši starostno ljudsko zavarovanje. Otvoril je shod č. g. T. Brenc, predsednikom je bil izvoljen tov. Jeriha. Dr. Lampe je poročal o starostnem zavarovanju in o državnem zboru. Posebno se je bavil s socialnodemokratskim draginjskim predlogom. Socialni demokratje, ki so razširili po Niževavstrijskem med kmečkim ljudstvom letake, v katerih obrekujejo krščanske socialce in vabijo kmete v socialno demokracijo, so stali v državnem zboru predlog, ki meri naravnost na uničenje kmečkega stanu. Cene živini so vedno padle in padajo še bolj, ker manjka ljudem krme. Kmet prodaja živino iz obupa za vsako ceno, tako je zdaj cena padla na 25 do 26 K žive vage. Kaj še bo do spomladi? In v tem času očitajo kmetu, da je oderuh in da izkorišča druge stanove z neznosnimi cenami ter zahtevajo, da naj država z nasilnimi sredstvi in s konkurenco tujih dežela še bolj zniža živini cene! To je brezvestno. Če je meso predrago, naj primejo socialni demokratje one, skozi katerih roke gre živina, preden od kmeta pride kot meso na mizo, ker v teh rokah ostane veliki dobiček. Pa teh socialni demokratje ne primejo, ker bi se zamerili svojim judovskim voditeljem. Bilo je častno za našo stranko, da je slovenski kmet Demšar povzdignil svoj glas in natančno s številkami dokazal, kako dandanes izkoriščajo našega kmeta. Govornik se je bavil tudi z vseučiliško debato, ki je odkrila, kako so katoličani zapostavljeni na vseučiliščih in si morajo priboriti večji ugled; debata v državni zbornici z dr. Krekovim govorom je mnogo koristila, da pride tudi katoliška misel do veljave. Tovariš Jeriha je priporočil članom strokovnega društva edinost. Društvo naj se nikar ne cepi po tovarnah, ampak naj ostane edino in združi vse delavce papirne stroke. Resolucija za starostno zavarovanje je bila soglasno sprejeta in odposlana na državni zbor.

+ Štefan Primožič umrl. Iz Dobrepolj, 8. decembra 1907. Danes je umrl v bolnišnici v Kandiji, dobrepoljski nadučitelj Štefan Primožič. Rojen je bil leta 1866. v Bistri pri Vrhniku, študiral je gimnazijo in učiteljske v Ljubljani in je služboval na vadnici v Ljubljani, na Dobravi, v Postojni, potem je študiral na gluhonemnici na Dunaju, postal ravnatelj nove gluhonemnice v Ljubljani, od koder je prišel na lastno prošnjo za nadučitelja v Dobrepolje. Tukaj je spravljal s previdnim in ljubeznjivim nastopom tukaj zavržene šolske razmere v pravi tir in pospešil zgradbo nove šole. Bil je izvrsten in vesten učitelj, nadarjen, prijeten in ljubeznjiv družabnik. Mladina, kakor tudi odrasli so ga v Dobrepolju zelo čislali in ljubili. Za našo šolo je njegova smrt velika izguba. N. p. v m.!

Pogreb nadučitelja Primožiča je v sredo ob pol desetih dopoldne.

+ Velik uspeh našega poslanca Pogačnika. Omenili smo že v soboto med brzjavkami uspeh, ki ga je dosegel naš poslanec glede na vojaške begunce. Kakor smo poročali, je cesar ukazal s svojim odlokom z dne 26. m. m., da premeste 2. t. m. v neaktivno službeno razmerje one osebe, ki so bile obsojene zaradi hudodelstva nepokorščine glede na poziv, da naj nastopijo vojaško službo, kakor tudi vojaški, ki morajo služiti čez čas. Veliko število vojakov, ki so bili obsojeni po § 45 vojne postave, da morajo služiti čez čas, so pa razni polki, predvsem 17. pešpolk, pridržali v vojaški službi, češ, da govori cesarjev odlok pač o vojaških beguncih, ne pa za one, ki so se izognili naboru. Ker to tolmačenje nasprotuje duhu in besedilu cesarjevega ukaza, je po posredovanju »Slovenskega kluba« načelnik vojnega odseka, poslanec Pogačnik, vložil na vojnega ministra Schönaicha spomenico, ki jo je podpisalo veliko poslancev raznih strank. Vojni minister je z ozirom na to spomenico ukazal, da izide v današnjem glasilu za armado odlok, ki tolmači cesarjev ukaz, da bodo postopali polki enotno, kakor se je že objavilo pojasnilo v glasilu deželne brame. Na dopust odpošljejo takoj ono moštvo, ki je pri nekaterih polkih še prisiljeno, da nosi vojaško suknjo. Častitamo poslancu Pogačniku na pridobljenem uspehu.

— Osebnosti. Za profesorja moralke na osrednjem semenišču v Gorici je imenovan mnoguč. g. Jožef Anton Ujčič. — Ravnatelj slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici je imenovan potovalni učitelj gospod Anton Štrekelj. — Profesor na

državni realki v Gorici g. Ferdinand Seidl, profesor na državni realki v Trstu g. Adolf Thanabaur in profesor na državni gimnaziji v Kopru g. Josip Vattovaz so pomaknjeni v VII. činovni razred. — G. Valentin Kofal, cerkvenik kanalske župne cerkve, je dobil častno svetinjo za 40-letno zvesto službovanje.

— Šolske vesti. Za provizorično učiteljico na šoli v Spodnjem Zemonu je imenovana gđc. Marija Zakrajšek. — Za provizorično učiteljico na šoli v Vinici je imenovana gđc. Aleksandrina Kordiš, za suplenta na šoli v Dragatušu pa gđc. Frančiška Milavec. — Za suplenta na šoli v Smuku je imenovan g. Roman Christallnigg, ker je šolski vodja g. Jožef Samide radi boleznih šel na dopust.

— Konec šolskega leta na ljudskih šolah na Kranjskem je določen na 16. julija, začetek šolskega leta pa na 16. septembra, le na šolah v Kranjski gori, Belpeči, Rateče bodo šolske počitnice od 1. avgusta do 30. septembra in na šolah v Vojskem in Vrhu od 1. januarja do 28. februarja.

— Sin zabodel očeta. V Ratečah pri Škofiji Loki je včeraj 18 let stari Jožef Kunstel svojega očeta v prepiru v levo stran prsi smrtnonevarno zabodel. Oče bo skoro gotovo umrl.

— Nesreča. V Zagorju pri Postojni je Jožef Zanoobar streljal krta s staro pištolo, ki se je razletela. Strelcu je odtrgalo pri tem tri prste.

— Nevarno je obolel vč. g. Franc Brulec, župnik in kn. šk. duhovni svetnik na Veliki Dolini. Priporoča se vsem blagim duhovnim sobratom v pobožno molitev!

— Povodenj v Idriji. Nepričakovano je prišla v noči od 6. na 7. december povodenj v Idriji. Popoldne 6. t. m. je potegnil jug in pričelo je deževati. Po hribih je bil preje visok sneg, ki ga je hitro posnelo, in ko je postal še naliv sila močan, je voda naglo narasla ter dvignila za plovljenje pripravljena drva. V sredi noči je že toliko listja in drv prinesla voda, da je zagostilo »grablje« v Idriji, ter se je razlila voda čez cesto »pod gorami« in pri zadrugi. Ker se radi »grablje« ni mogla dosti naglo odtekat po svoji strugi, poiskala si je pot čez cesto med zadrujo in gozdnim oskrbništvom v strugo Nikave, »pod gorami« je pa trgala. Iz hlevov, ki so blizu vode, so sredi temne noči morali odstraniti živino, ker je voda silila že v hleve. Bati se je že bilo, da zlomi naplovljeni les ograjo, kar bi utegnili prizadeti nedogledno škodo. K sreči je dopoldne 7. t. m. popolnoma prenehalo deževati, da je polagoma upadala voda. Vendar je še zvečer tekla čez cesto. Veliko škodo pa ima g. lesni trgovec Hmelak, kateremu je povodenj odnesla mnogo hlobov, pripravljenih na žagi v Spodnji Idriji. Poleg hiralnice sv. Antona, ki je ob cesti proti Spodnji Idriji, se je napravil usad, ki je prevrnil znaten del obcestnega zidu. Ker vselej, ko plovijo drva, voda ob »grabljah« zastave, ne bi bilo morda napačno, ako bi bil ob pričetku grabelj »pod gorami« vedno pripravljen čoln, da bi se »grablje« sproti lesa in listja lahko očistile ter bi se tako moglo preprečiti zajezenje vode.

— O strašnem prizoru v rudniku piše iz Eveleth (Minn.) v Ameriki Polhogradčan Hribernik: Naznanjam Vam žalostno vest o nesreči, ki je zadela našega rojaka Josipa Petriča v tukajšnjem rudniku štev. 4. Dne 14. novembra smo šli ob 11. ponoči na delo. Ob polovici dela smo dali znamenje, da se hočemo peljati iz jame, da povzijemo nekoliko jedij. Pozvonili smo petkrat, kar je znamenje, da so delavci v železni vzpenjači, ki vodi iz rudnika. Strojnik pa pravi, da je slišal samo trikratno zvočenje, kar je znamenje, da se ruda vleče iz jame. Ko smo prišli na površje, nas je strojnik v mislih, da je ruda, vlekla navzgor in pustil, da se je vzpenjača prevrnila, da se strese ruda ven. Med nami je nastala grozna panika, ker vedeli smo, da se gre za življenje. Bilo nas je osem mož. Krčevito so se nekateri prijel za vrv vzpenjače, a jaz in moj tovariš se nisva imela kam prijeti. Po čudežu sem si rešil življenje s tem, da sem skočil na bližnji oder, moj tovariš je pa nezavesten priletel na zemljo. V bolnici se je zavedel, a kmalu nato za večno zaspal. Pokojnik je bil doma iz fare Seniča, vas Črešnjevec. Mož je bil jako priden in delaven. Tu zapušča žalujočo vdovo in 2 nedorastla otroka, v starem kraju pa očeta, mater, dve sestri in brata. Star je bil 32 let.

— Urednik ameriškega »Jugoslovanskega Gospodarja« v Ječi. Iz Čikage se javlja, da je tamkaj dne 8. nov. stal pred sodnikom Clelandom urednik in založnik slovenskega lista »Jugoslovanski Gospodar«, Aleksander Toman, ki je znan po večini slovenskih kolonij kot razgrajac. Tožil ga je neki Grampovčan, alias Gram, kateremu je Toman očital, da je sleparil ljudi in da je v Missouriju samo sleparstvo z zemljišči itd. Pri razpravi je sodnik vprašal Tomana za dokaze njegovim trditvam, katerih pa ni mogel doprinesti. Radi tega mu je sodnik naložil, da mora vse ono, kar je trdil o imenovanem Gramu, preklcati in sicer do 20. novembra. Toman se pa na sodnikovo odredbo ni oziral in ni ničesar preklcal. Vsled tega je bil potem obsojen, v plačilo denarne kazni v znesku 500 dolarjev in pokritje stroškov. Ker pa Toman ni imel denarja, moral je iti v prisilno delavnico, da na ta način odsluži imenovano svoto. S tem preneha izhajati list »Jugoslovanski Gospodar«, kateri v ostalem ni bil družega, nego v strašni slovenski pisano plakatno ali reklamno sredstvo neke družbe, ki prodaja zemljišča, katera bi radi prodali Slovencem za drag denar. V kolikor nam je znano, se ni mnogo rojakov oddaljilo za nakup teh zemljišč, česar gotovo ni obžalovati.

— **Nagla smrt v odvetniški pisarni.** 72-letna kmetica iz Podgrada, Roza Stanič, je bila prišla predvčerajšnjim popoldne v pisarno odvetnika dr. Voduška v Trstu. Ko je tam čakala, da bi jo odvetnik sprejel, se je pa hkratu zgrudila brez zavesti na tla. Odvetnikovi pisarji so prihiti k njej in ji skušali pomagati, a videči, da ne morejo sami opraviti ničesar, so telefonirali po zdravniško pomoč na zdravniško postajo. A ko je zdravnik prišel v pisarno, je našel nesrečno ženo že mrtvo.

— **Tržaški veletatovi zopet na delu.** Tržaški »svedrovci« so obiskali v soboto prostore tržaške trvdke z oljem Cosulich in iz blagajne odnesli 679 K 84 h. V blagajno so napravili 15 cm. dolgo in 25 cm. široko luknjo.

— **V kočah »Slovenskega planinskega društva«** je bilo letos število turistov sledeče: V Triglavski koči 550 (lani 361), v Orožnovi koči 438 (lani 295), v Kadilnikovi koči 878, v Aljaževem domu v Vratih 784 (lani 324).

— **Dve kasarniški zgradbi** se bodo po načrtu tržaškega državnega železniškega ravnatelja zgradili na Jesenicah.

— **Vlomili so v župnišče v Črnem vrhu** neznani tatovi in ukradli za 20.000 K obligacij. Oblastva storilce zasledujejo.

— **O goriški realki** se poroča, da je ravnatelj Gassner šel nemudoma na dopust.

— **Nagla smrt.** V petek zvečer okoli šeste ure je šel iz Gorice v družbi še z nekaterimi domačini domov v Sovodnje trgovci in gostilničar Franc Devetak, po domače France Ušar. Ko pridejo v Št. Andrež, se nakrat zgrudi Devetak na tla. Zadel ga je kap. Kmalu nato je izdihnil.

— **Mlin zgorel.** V Iški je pogorel mlin Mihaela Strleta. Škode je 10.000 K.

— **Mrtvo našli.** Epileptična 20 let stara Rozalija Glavač iz Brebrnega je izgubila pot v gozdu ter je v gozdu podlegla epileptičnemu napadu. Našli so jo mrtvo med dvema skalama.

— **Nadškof Posilović** v Zagrebu je nagloma obolel na pljučnem kataru.

— **Samoumor častnika.** V Zagrebu se je ustrelil v soboto popoldne v svojem stanovanju poročnik Mladen Ljubobratović. Povod pravijo, da so finančne razmere.

— **Obsojena urednika.** Iz Banjaloke poročajo, da sta bila radi nekega članka obsojena urednik Kočić in odgovorni urednik Kondić na osem mesecev ječe.

— **Ponarejen denar.** V okolici Bjelovara na Hrvaškem so se pojavili ponarejeni petkronski novci. Orožništvo pridno zasleduje ponarejalce, a jih dosedaj še ni moglo odkriti.

— **Glasilo trgovcev.** Tržaški organizirani trgovci industriji so pričeli izdajati svoje glasilo (mesečnik).

— **Cvetka modrosti.** Pred izpraševalno komisijo je iz naravoslovja neki učiteljski kandidat dobil sledeče vprašanje: »Kaj veste o ježu?« — »Jež leže jajca štirikrat na leto.« To se je zgodilo pri II. učiteljskem izpitu 1. 1907 v Gorici.

Štajerske novice.

— **Zopet nemški napad na slovensko posest.** Zadnjo soboto, t. j. 7. decembra, izvršila se je rabeljska obsodba nad zadnjo slovensko šolo v Karčovin-Leitersbergu pri Mariboru; krajni šolski svet je sklenil, da sedanjo dvojezično šolo preustroji v popolnoma nemško. Nemški bahači, ki imajo obično v rokah, so odločevali. Le dva slovenska glasova v — puščavi sta bila proti, namreč vrli starosta slovenskih pedagogov gospod ravnatelj Mihael Nerat ter katehet o. Kasijan. Za nemško šolo so pa glasovali: vinotržec Pessl, propali kandidat-penzijonist Senekovič, župan Schäffer, znani Girstmajer, odpadnik Palfinger in — protestantski pastor Mahnert. V interesu narodne stvari prosimo vse slovenske sloje brez razlike mišljenja, naj zastavijo vse moči, da se nakana zagriženih narodnih nasprotnikov ne uresniči. Slovenci vsi na krov — pa takoj!

— **Povodnji.** Vsled velikega naliva so izstopili dotoki Savinje.

— **Velik sneg** je zapadel v soboto po Gorenjem Štajerskem. Vlaki so imeli zamude.

— **Bivši tovarnar pred porotniki.** Pred mariborskimi porotniki je bil v soboto zvečer oproščen bivši, 30 let stari mariborski tovarnar usnja, Viljem Stark, ki je bil obtožen, da je oškodoval razne ljudi in trvdke za 22.450 kron 32 vinarjev.

— **Š Brat v klavnici pobil brata.** V prepiru je v brežiški klavnici Jurij Runkel z svojo mesarsko sekiro strašno razsekano njegovo bratovo Jakobu, nato pa brata tako pobil, da je obležal nezavesten.

Koroške novice.

— **k Važna razsodba za šentjakobsko šolo v Rožni dolini na Koroškem.** Upravno sodišče na Dunaju je v petek razpravljalo o pritožbi občine šentjakobske proti odločbi naučnega ministrstva glede nove odredbe jezikovnih razmer na ondetni šoli. Pritožbo je zagovarjal dr. Fesson. Upravno sodišče je razsodilo, da je pritožba utemeljena in da se razveljavi odlok naučnega ministrstva.

— **k Vsled snega** je pretrgana telefonska zveza Dunaj-Celovec. Celo Koroško je zapadel sneg. V Celovcu je zapadel 50 cm. visok sneg. Vlaki so v soboto in včeraj v Celovcu prihajali z zamudami.

Ljubljanske novice.

— **Koncert sester Černijeka iz Peterburga.**

O sestrak Černijekih je »Slovenec« že donasal priznanja raznih listov in hvalo slovovitih glasbenikov. Vsestransko laskavim oce-

nam, ki so se izrekle, ne moremo nič oporekati, to je dokazal sinočnji koncert. Že pred dvema leti smo imeli priliko prepričati se o čudovitem in krasnem uspehu sester Černijekih. O včerajšnjem nastopu rečemo samo: Ponosni smo, da smo mogli pozdraviti na slovenskem pozorišču slovanske umetnice svetovnega slovesa. Nismo še izlepa priznalne kritike pisali s toliko odkritosrčnostjo, kot ob tej priliki. Vestna dolžnost, ne samo časnikarska, ali pa slovanska prijaznost nas veže, da se iskreno zahvaljujemo umetnicama za umetniški vžitek.

Bogat spored klasične in moderne vsebine je moral zadovoljiti še tako razvajeno uho. G. Nadežda ima izborno izšolan, polnodoneč, neutrudljiv glas ter obvlada s preciznostjo in sigurnostjo velikansko obsežnost. Z možko, da z orjaško jakostjo se giblje zlasti v nižinah. Naravna nadarjenost, spretna izurjenost, lahkota in neprisiljenost, s katero popeva, vse to vpliva kar najbolj blagodejno na poslušavce.

Ako bi imelo občinstvo v rokah tudi besedilo, bi seveda glasba še bolj učinkovala.

G. Vera zasluži vse priznanje. Ni prazna beseda, ako jo kritiki prištevajo med prve virtuozke na klavirju. Zdrževati in menjavati zna s finim čutom najmilejši pianissimo s strastnim fortissimo. Ne bi verjeli, da to čarobno, nebesko glasbo proizvaja človeška roka, ako ne bi videli, da drsajo z neznansko lahkoto gibčni prsti ženske umetnice po gladkih tipkah.

Posameznih točk dolgega sporeda ne bomo ocenjavali. Le toliko omenimo, da je občinstvo, ki je bilo navzoče v precejšnjem, a ne dovolj častnem številu, izkazovalo umetničema vsakikrat z neprestanim in dolgotrajnim aplavzom. Kot znak priznanja in hvaležnosti sta bili obedve umetnici obdarovani s krasnimi cvetličnimi šopki.

— **lj Javno predavanje.** Jutri, točno ob pol 8. uri zvečer predava v »Slovenski krščansko-socialni zvezi« g. Slavko Ravnikar. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **lj Cinemat. Theatr. français** na Turjaškem trgu št. 1 nas prosi, da objavimo, da bo za naprej do 1. februarja 1908 dajal predstave samo ob nedeljah in praznikih, in sicer v naslednjih urah: Popoldne ob 10, in 11. uri za dijake po znižani ceni, za druge navadno. Popoldne splošne predstave ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri z navadno vstopnino. Predstave bodo trajale kakor sedaj približno eno uro s 1000 metr. filma. Vsako nedeljo nov spored. — Danes ob pol 8. uri zvečer zadnja predstava.

— **lj Petrolejska svetilka vzrok smrti.** Na Dolenjski cesti št. 14 je padla v soboto zvečer vdovi, 35-letni Mariji Kramarjevi na štedilnik petrolejka, ki se je razbila in je začel razliti petrolej goriti. Kramarjeva, hoteča ogenj pogasiti, je s svojim krilom gasila. Pri tem se je pa vnela obleka, ki je zgorela na nji. Hudo opečeno so pripeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer je danes zjutraj umrla. Tudi njena hčerka, 14-letna Antonija, katere je pomagala gasiti, se je na rokah močno opekla in je bila istotako prepeljana v deželno bolnišnico. Ogenj je končno pogasil nadučitelj g. Anton Likozar.

— **lj Odlikovanja in jubileji gasilcev.** Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je imelo v soboto trojno slavlje. Dva člana sta bila odlikovana s svetinjo za petindvajsetletno delovanje v gasilnem društvu; dva člana sta praznovala svojo petindvajsetletnico in dva člana tridesetletnico, odkar delujeta v tem koristnem in velezaslužnem društvu. Slovesnost, ki je imela prav iskren značaj, se je vršila ob 8. zvečer v »Mestnem domu« vpricho vseh društvenih članov. Svetinje je po primernem nagovoru razdelil tovariš načelnik in tovariš Furlan se je v svojem in v imenu tovariša Pertekla zahvalil za odlikovanje. Po tem slavlju je bil prijateljski sestanek v hotelu »Iliriji«, kjer se je v kratkem razvila prav živahna zabava. V krepkih in navdušenih nagovorih se je napivalo odlikovancema, slavlencem, zdravnikom, načelniku, podnačelniku, slogi in lepi naši domovini. Govorili so: Stricelj, Turk, dr. Zajec, Barle, Andlovec, Furlan in Stare kot klobasar. Društvo je podarilo tovarišema Bizjaku in Breskvarju za 30-letno delovanje krasni zlati žepni uri s primernim vrezanim monogramom in emblemom. Veseli beležimo to trojno slavlje vrlih gasilcev.

— **lj Klavrn shod.** Včeraj je bil v steklenem salonu kazinske restavracije shod socialno-demokratske stranke. Na shod je prišlo okoli 250 oseb. Govornik Etbin Kristan je razpravljal o položaju v parlamentu.

— **lj Umrla je** na Starem trgu št. 2 kuharica Marija Kresse.

— **lj VIII. tekmovalno razstavo slik amater-fotografav** priredi odsek amater-fotografav Slovenskega planinskega društva v soboto, 14. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Ob tej priliki bodo tudi predaval gosp. dr. A. Švigelj »o Jalovcu in Razorju ter o ženski veleturi«. Razstava bode občinstvu odprta tudi še 15. decembra cel dan. Gospodje amaterji se prosijo, da pošljejo za razstavo namenjene slike vsaj do 12. decembra odboru »Slovenskega planinskega društva«.

— **lj Lepe razmere v plinovi tovarni.** V soboto zvečer je ugasnil plin v enem delu Ljubljane. Kmalu nato je bilo zopet mogoče razsvetljevati s plinom.

— **lj Dež ga je prignal.** Pred kratkim je neki stranki ušel kakadu, ter se veselil prostega življenja po drevju na vrtovih ob Poljanski cesti. Vse veselje mu je pa vzel 6. t. m. dež. Prišel je v stanovanje nekega posestnika, katerega je za gostoljubno sprejetje pod

streho oščipal. Nehvaležnega gosta so potem oddali pravemu lastniku.

— **lj Slaboumna ženska,** ki je 30. m. m. prišla v spodnji obleki v Hradeckega vas št. 31 in ki so jo oddali v deželno bolnišnico, je Marija Butalova iz Gradoca pri Črnomlju. Pogrešali so jo že od začetka novembra.

— **lj Nezgoda vsled megle.** Na južnem kolodvoru sta včeraj dopoldne skupaj trčila premikalni stroj in stroj za brzovlak, pri katerih so se razbili odbijači. En strojevodja je zadobil pri tem lahke telesne poškodbe.

— **lj Zasačena tatica.** Zadnje tedne se je pojavila neka 18letna brezposelna služkinja iz Drgarjevega sela pri Novem mestu kot tatica po trgovinah. Imela je na sebi vedno dolgo pelerino, pod katero je eskomotirala ukradena blago, ter zopet odšla, ne da bi bila kaj kupila. Te dni je v Bernatovičevi trgovini hotela ukrasti jopico, a je prodajalka slučaj opazila, nakar so ji jopico odvzeli, njo samo pa izpustili. Ko je policija o tem poizvedovala, je končno našla pri aretovanki več pokradenih reči, kakor neko jopico, več šerp in različnih razglednic. Mlado tatico so izročili sodišču.

— **lj Ljubljanski športni klub.** Danes v ponedeljek, dne 9. t. m., zvečer ob pol 9. uri se vrši v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« ustanovni občni zbor »Ljubljanskega športnega kluba«.

— **lj Javno nasilstvo.** V soboto po noči je šla po Wolfvovih ulicah tropica vinskih bratcev, ki so bili tako glasni, da jih je moral svariti stražnik. Ker razni opomini niso pomagali, je bil stražnik prisiljen, najhujšemu razgrajaju napovedati aretacijo. Ko se mu je hotel ta izpuliti, so mu priskočili na pomoč tovariši, ki so stražnika suvali v prsa. Stražniku se je končno posrečilo aretovati kleparskega pomočnika Milana Miklesa, rodno iz Glin pri Perušiču na Hrvaškem, in kleparja Friderika Dopheideja iz Westfalskega. Ta dva so izročili sodišču zaradi nasilstva, drugi se bodo pa zagovarjali istotam zaradi vmešavanja v uradno poslovanje.

Razne stvari.

— **Smrtna obsodba.**

— **lj T r i d e n t,** 9. dec. Železniški delavec Pallauck je živel s svojo ženo Marijano v vednih preprih. Končno se je hotel izseliti v Ameriko. Ko je pa to izvedela njegova žena, mu je ukradla 80 kron, ki si jih je mož prihranil za pot. Mož in žena sta se zato strašno sprla. Med prepriom je pa došel brat Marijanin, Romedi, v sobo. Marijana in njen brat sta napadla Pallaucka in ga zaklala. Tridentinsko porotno sodišče je obsodilo Marijano, ki je mati, na smrt, njenega brata pa v desetletno težko ječo.

— **Oče in mati s štirimi otroci umorjeni, morilca tudi mrtva.**

Iz Genove smo dobili včeraj brzovjavo: Izprevodnik cestne železnice, Bianchi, je oddal v najem sobo svojega stanovanja zakonskima Quattrochi. Ker Quattrochija dalje časa nista plačala najemnine, je opomijal predvčerajšnjim Bianchi Quattrochija, da naj poravnata zaostalo najemnino. Pričeli so se prepirati, Quattrochi je potegnil ostro nabrušen nož in zaklal Bianchinijevo ženo in otroka, ki ga je imela v naročju. Nato se je pa vrgel še na Bianchinija, kateremu je prepral trebuh. Quattrochi in njegova žena sta nato zadavila še ostale tri Bianchinijeve otroke. Morilca sta zbežala po strašnem činu na cesto, kjer ju je prijel razljučena množica in ju grozno pretepla s palicami in ju vrgla pred voz cestne železnice, ki je povozil morilca. Izpod voza so izvlekli mrtva morilca Quattrochi.

— **Nesreča v rudniku Fairmont.**

Iz Novega Yorka se brzovjavlja, da se je ponesrečilo pri požaru v fairmontskem rudniku 580 rudarjev. Dobili so dozdat še 85 žrtev. Trupla so tako ožgana, da jih ni mogoče več izpoznati. Večina ponesrečenih se je zadušila v strupenih plinih. Rešilna dela le počasi napredujejo, ker morajo rešitelji previdno prodirati. Kljub vsej previdnosti je pa najbrže ponesrečil nek rešilni oddelek, ki se je upal predaleč v jamo. Žene in otroci oblegajo jamo. Več sto žena in otrok je spalo na zmurznjenih tleh.

— **Muzikalični mestni očetje.** Čikaški občinski svetnik Scully je slučajno spoznal, da je mnogo njegovih kolegov zelo muzikaličnih, da so pa vsi dosedaj gojili glasbo le doma pri svojih ženah in otrocih. Vsled tega je dobil lepo idejo in dobro misel, da organizuje posebno glasbo, katere člani bodo sami mestni očetje. V tej kapeli bodo zastopani naslednji instrumenti: ustna harmonika, bas, babni, klarinet, trombon, navadne trompete in kornet. Pri velikem mestnem plesu, kateri se vrši v januarju, bode svirala glasba mestnih očetov. Godci so se že pričeli marljivo vaditi, da bodo zamogli nastopiti pri imenovanem koncertu. Kdor ne prihaja k vajam, oziroma kdor bi se skesal, da bi pri koncertu mestnih očetov ne nastopil, bode moral plačati 100 dolarjev denarne kazni. — Kaj, ako bi »Muskidirektor« Jožef Turk tudi iz ljubljanskega občinskega sveta poizkušal napraviti kaj sličnega.

— **Slepe deklice uslužbenke pri telefonu.** Newyorška telefonska družba je za poskušnjo nastavila za telefonistke pet popolnoma slepih deklic.

— **Strašno maščevanje varanega moža.** Grozovit zločin se je zgodil v Sarazeres na Ogrskem. Neki Biro, ki je odšel meseca februarja v Ameriko, se je nenadoma povrnil, ker je slišal, da ima njegova žena razmerje z nekim drugim. Vrgel je svojo ženo, ki je

bila v drugem stanu, na tla in ji odgriznil nos. Nato je privezal na njene lase vrvi in jo obesil na nek tram. Slednjič je strgal z nje vso obleko, ji odrezal z britvijo prsa in jo pribil z žebli na steno. Po tem grozovitem činu se je šel sam javit žandarmeriji.

— **Junakinja.** V Indianopolisu v Ameriki je umrla 95 let stara samica, ki ni 75 let z nobenim moškim izpregovorila besedice. Ko jo je 20 let staro zapustil ženin, se je zarotila, da z nobenim moškim ne govori niti besedice in temu svojemu sklepu je ostala zvesta.

Telefonska in brzovljavna poročila.

— **STAVKA TRŽAŠKIH PRISTANIŠKIH DELAVCEV.**

— **Trst,** 9. decembra. V soboto so priredili tržaški pristaniški delavci v Teatro Fenice shod, ki je bil ogromno obiskan. Poročal je poslanec Pagnini o položaju, ker je odklonilo društvo delojavcev delavske zahteve. Zborovalci so bili zelo razburjeni. Splošno se je naglašalo, da delodajavci na dve vloženi spomenici niso niti odgovorili. Z velikanskim navdušenjem se je sklenilo, da prično pristaniški delavci stavkati danes, v ponedeljek. Namestnik princ Hohenlohe je poizkušal včeraj preprečiti stavko. Pogajal se je z delodajavci in delojemalci, kar pa ni privedlo do ugodnega zaključka, ker je javilo društvo delodajavcev, da ne more ugoditi delavskih glavnih zahtev. Stavka se je danes pričela. Trgovski krogi sodijo, da bo trajala stavka več časa in da bo z ozirom na praznike zelo škodovala trgovini. Delavci zahtevajo deveturno delo namesto deseturnega in zvišanje plač. Stavkujoči fakini so imeli danes dopolne shod. Zveza delodajavcev priobčuje oklic, v katerem se izgovarja, da ni mogla ustreči. Danes je tudi sestanek delodajavcev glede nadaljnjega postopanja.

— **POŠTNI USLUŽBENCI.**

— **Dunaj,** 9. novembra. V ljudski dvorani mestne hiše se je vršil velik shod poštne uslužbencev iz cele države. Udeležencev je bilo 4000. Med zborovalci so se delili listki za pasivno rezistenco. Predsednik Hiendler je protestiral proti vsakemu hujškanju in pozival dotičnike, naj se sami postavijo na čelo. Soc.-dem. poslanec Resel je svaril pred pasivno rezistenco. Shod je sprejel resolucijo, v kateri izraža upanje, da vlada sprejme ves program poštne uslužbenec, sicer ne bodo imeli poštne uslužbenec odgovornosti za posledice. Resolucija apelira tudi na državni zbor za pomoč, ki naj bo eventuelno v obliki nujnega predloga.

— **OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.**

— **Budimpešta,** 9. decembra. V današnji seji državnega zbora je podpredsednik Navay pozval poslanca Eberja k redu, ker je Supilu zaklical »plačani komedijant«. Zbornica nadaljuje debato o pooblastilni postavi ter jo bo kmalu končala. Na vrsto pride samo še šestnajst oglašanih govornikov, med temi dvajset Hrvatov.

— **SAMOUMOR POLKOVNIKA.**

— **Gradec,** 9. decembra. Tu se je vsled neozdravljive bolezni na srcu ustrelil vpokojeni polkovnik Strandel.

— **ČEŠKI DEŽELNI ZBOR RAZPUŠČEN.**

— **Dunaj,** 9. dec. Češki deželni zbor bo še tekoči mesec razpuščen. Nove volitve bodo koncem februarja.

— **DELAJSKO MINISTRSTVO.**

— **Dunaj,** 9. dec. Minister Gessmann se je izjavil, da so vesti o razdelitvi delavskega ministrstva v pet sekcij: v tri socialno-politične in dve tehniške, prezgodnje. Sedaj se izvršuje predela, nakar bo o sestavi sklepal ministrski svet.

— **NESREČA NA ŽELEZNICI VSLED NALIVA**

— **Ljubno,** 9. dec. Vsled naliva je voda železniški nasip med Ljubnem in St. Mihaelom tako izpodjedla, da sta včeraj dva voza tovrnega vlaka padla v Muro. Promet je vsled tega ustavljen. Ekspresni vlak je moral voziti preko Maribora.

— **PETINDVAJSETLETNI ŠKOFOVSKI JUBILEJ KARDINALA RAMPOLLE.**

— **Rim,** 9. decembra. Ob 25letnem škofovskem jubileju je dobil kardinal Rampolla udanostno čestitko kardinalov. Sveti oče mu je poslal lastnoročno pisano čestitko. Kardinal Rampolla dobiva iz Italije in inozemstva povodom svojega jubileja nešteto čestitk in veliko darov.

— **UPORNI KMETJE PROTI GOZDNEMU ZAKONU.**

— **Rim,** 9. dec. V Vetrallu se je sešlo do 500 kmetov, ki so udrli v občinsko hišo in zahtevali da se odpravijo neredbe za pogozdovanje, da župan odstopi in da se odstavi gozdni nadzornik. Ker ni mogoče narediti miru, je poslano vojaštvo.

— **ŽELEZNIČARSKA STAVKA.**

— **Palermo,** 9. dec. 400 železničarjev stavka ker zahtevajo izpremembo delavskega reda.

— **NUNZIO NASI.**

— **Rim,** 9. dec. Obravnava proti Nasiju se začne zopet v drugi polovici januarja in bo trajala do srede februarja.

— **NAPAD NA VLAK.**

— **Kalkuta,** 9. dec. V bližini Kharagiura so neznani zlokovci poizkusili vreči s tira vlak, v katerem se je vozil bengalski guverner s sooprogo, a namera se ni posrečila. Vlak je vlakovodja še ob pravem času ustavil.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 9. decembra,	
Pšenica za april	13.42
Pšenica za oktober	11.45
Rž za april	12.60
Koruza za maj	7.61
Oves za april	5.69

Efektiv: 10 višje.

Zahvala. 2756

Povodom prebrdke izgube naše preljubljene in reprobne matere, oziroma t.šče in stare matere, preblagorodne gospe

Ane Branke,
zdravnikove vdove

prejeli smo toliko prijazno izraženežega sožalja, da se za to, kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku najpriščneje in najtočnejše zahvaljujemo.

Globokožalujoča rodbina
Urban Zupaneč.

Ljubljana, 9. grudna 1907

Izurjesa

2761 1 | 1

kuharica

vsakega dela vajeta, išče stalno službo v kakem župnišču.

Pismene poudbe se prosijo pod naslovom: „Kuharica“ pri go-pelj **Koren, Brungasse št. 16, I. nadstropje v Celju.**

Velika priložnostna prodaja

v Angleškem skladišču oblek

Ljubljana, Mestni trg 5

radi izredno velike zaloge **konfekcije** za dame, gospode, deklice in dečke.

Vsi predmeti se prodajo za vsako ceno

2638 12-10

O. Bernatovič.

Spretnega

stenografa

veščega slovenske in nemške stenografije, sprejme **dr. Josip Furlan**, odvetnik v Ljubljani.

2762 3-1

RAZGLAS.

2755 3-1

Vsled sklepa c. kr. okraj. sodišča Ljubljana z dne 5. dec. oprav. št. A I. 820/6 118 se bo na prošnjo ml. gospodičin **Franciške** in **Ivane Orešek** iz Ljubljane vršila v pisarni podpisane c. kr. notarja v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 9

dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne prostovoljna javna dražba

njihovega posestva pod hiš. št. 44 ob sv. Petra cesti vlož. št. 120 kat. obč. Petersko predmestje I. del. Vzklicna cena znaša 16000 K, dražbeni pogoji leže v navedeni notarski pisarni med navadnimi uradnimi urami na upogled; le način plačevanja najvišjega ponudka se bo določil sporazumno s kupovalci še le na dan dražbe. Kot varščino mora vsak kupovalec pred začetkom dražbe v roke sodnega komisarja založiti znesek 1600 K v tuzemski gotovini, pupilarno varnih vrednostnih papirjih kojih vrednost se izračuna po dunajskem borznem kurzu predidodega dne ali v hranilnih knjižicah kake hranilnice pri kateri se lahko nalagajo denarji nedoletnikov.

Dr. Karol Schmidinger

c. kr. notar kot sodni komisar.

Podružnica
v **Spljetu.**

Delniška glavniica
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča **promese** na **kreditne srečke** . . . K 18.—, žreb. 2. jan., glavni dobiček K 300.000
„ „ **srečke reg. Donave** K 10.—, „ 2. jan., „ „ K 140.000
„ „ **zem. kred. t. srečke** K 5.50 „ 7. jan., „ „ K 100.000
Vse tri promese skupaj samo 32 kron.
Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2%,
vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5%.

Podružnica
v **Celovcu.**

Rezervni fond
K 200.000.

2744 5-3

Nove muzikalije

:: :: Ign. Hladnika :: ::

Božična Slavospes
va op. 53 za solo, mešan zbor in orglje. Cena 1 K.

Requiem v spomin † P. A. Hribarja, op. 52, za en glas z orgljami. Cena 1 K. Čisti dohodek za † P. A. H. spomenik.

Petero Božičnih pesmi, mešan zbor, solo in orglje op. 44., drugi natis. Cena 1 K 20 h.

Čvetero Božičnih pesmi op. 18. četrti natis. Cena 80 h.

V Katoliški Bukvarni in pri Schwennerju v Ljubljani ter pri skladatelju v Nov. mestu.

Spreten

2709 2-1

organist

z dobrimi spričevali, zmožen tudi nemščine ter vodstva tamburaških zborov, išče službe. Ponudbe pod „Organist 29“ na upravo lista.

Starejšo, popolnoma zanesljivo

2757 2-1

knjigovodinjjo

sprejme **Anton Kolenc v Celju.** Vstop lahko takoj. Prednost imajo iste, ktere so izurjene tudi v deželni pridelkih.

Stanovanje

s tremi sobami in z vsemi pritliklinami ter vporabo vrta se dá takoj ali pa s 1. februarijem v najem.

Izve se **Vrhovčeve ulice 9/1.**

Organist in = cerkvenik

dobi službo z novim letom 1908

v **Javorju pri Litiji.**

2725 3-3

J. Grobelnik v Ljubljani

prodaja vse manufakturno blago

od ponedeljka 2. decembra do Božiča po iznenadno znižanih cenah.

Kdor še ni nakupil zimskih potrebščin, dobi posebno sukno za moška oblačila in damsko blago **zadnje novosti**,

Radi prevelike zaloge po brezkonkurenčnih cenah.

Po resnično priložnostnih cenah priporočam tudi **praktična božična darila**, kakor

preproge, zagrinjala, garniture, angleške plede, krasne šerpe in rute, odeje volnene in štepene, belo blago (platno, Schrollovi šifoni). **Namizno perilo in robci.**

Nihče naj ne zamudi res ugodne prilike!

2760

»**Slomškova Zveza**« naznanja vsem svojim članom in članicam žalostno vest, da je po kratki bolezni umrl njen član in odbornik, gospod

Štefan Primožič

nadučitelj v Dobropoljah.

Truplo blagega pokojnika se bode iz Kandije prepeljalo v Dobropolje in ondi položilo v sredo dopoldne ob pol 10. uri k večnemu počitku.

Svetila mu večna luč!

V Dobropoljah, dne 8. decembra 1907.

Fr. Jaklič

t. č. predsednik

Božična priložnostna prodaja

Izredno znižane cene!

Nad 1000 komadov na novo došlih **ovratnikov** za dame, gospode, deklice in dečke 761 12-2 od 3 gld. višje.

Najbogatejša zaloga najfinejših damskih paletotov, zimskih ranglansov, stisnjenih in gladkih sielpeluche-jopic in kožuhov. koljerov. —

Največja izbira najfinejših oblek za gospode, zimskih sukenj, double paletotov, kožuhov. sako od 10 gld. višje, kožuhov za mesto in potovanje. — **Krasna božična darila!**

Angleško skladišče oblek, O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.